

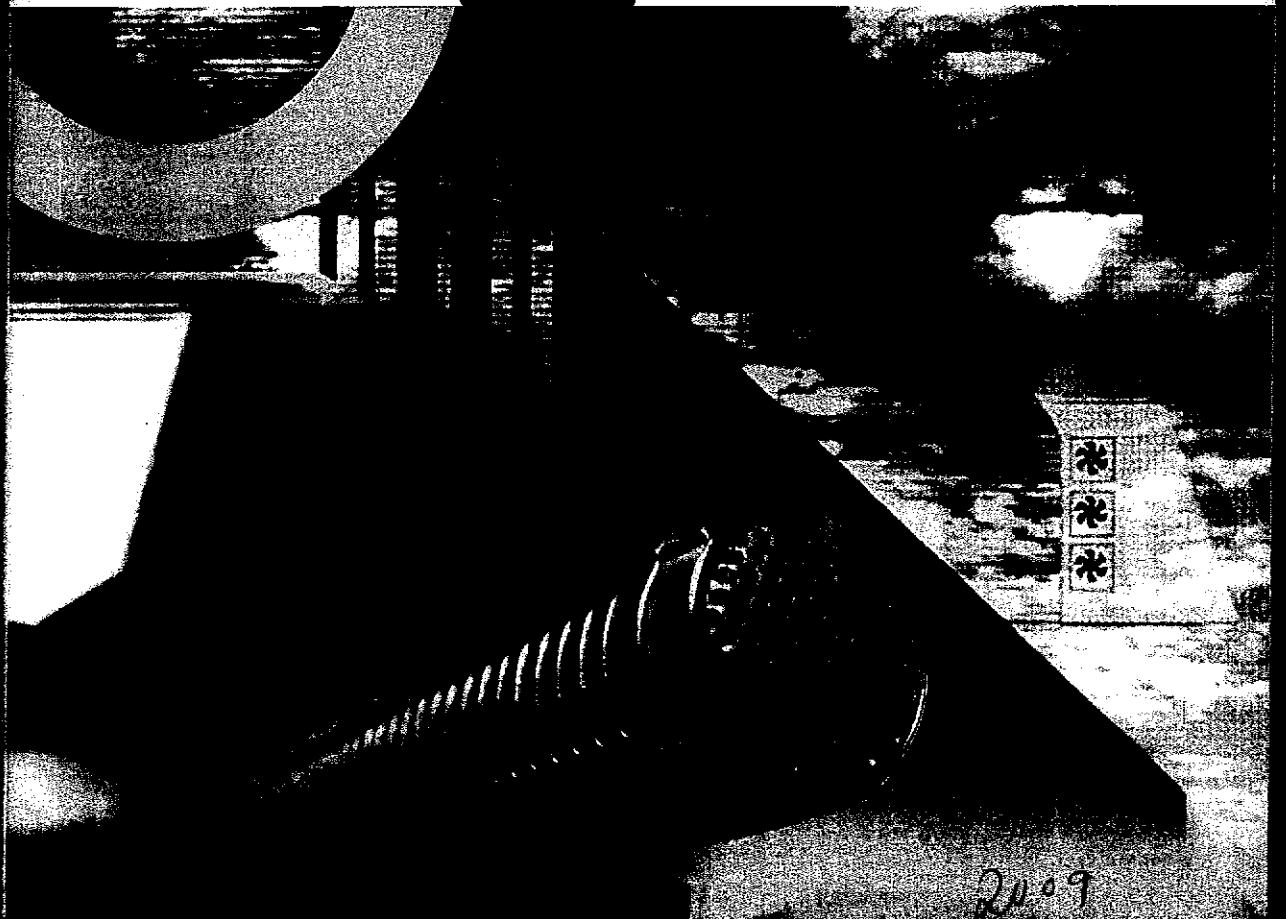
Αφιέρωμα
Οι γλώσσες των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

2

0

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΟΤΗ

2009

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Άννα Ιορδανίδου

Εξετάζονται οι στάσεις που επικρατούν στο σύγχρονο νεοελληνικό Τύπο ως προς το χειρισμό της γλωσσικής (μορφολογικής) ποικιλίας, π.χ. *εθεωρείτο-θεωρούνταν*. Μέσω επεξεργασίας σώματος κειμένων από εφημερίδες, ελέγχεται το συμπέρασμα προηγούμενης μελέτης (Ιορδανίδου, 2001), σύμφωνα με το οποίο παρατηρείται γενικά αποδοχή της τυποποιημένης/κοινής (standard) νεοελληνικής και αξιοποίηση της υφολογικής διάστασης της μορφολογικής ποικιλίας, με αποκλίσεις που συνιστούν δύο βασικές τάσεις, η μία προς ανάδειξη των ανεπίσημων μορφολογικών επιλογών της καθημερινής γλώσσας (*Ριζοσπάστης*), και η άλλη προς ανάδειξη των λόγιων επίσημων μορφολογικών επιλογών του γραπτού λόγου, με ή χωρίς ένταξη στην κοινή νεοελληνική (*Απογευματινή, Βραδυνή*). Η εικόνα που διαγράφεται στην παρούσα έρευνα (2008) είναι ότι οι αποκλίσεις προς την πλευρά της χρήσης λόγιων σχηματισμών μη ενταγμένων στην κοινή ελληνική είναι σημαντικά λιγότερες και δε φαίνεται να συσχετίζονται με τον πολιτικό προσανατολισμό του εντύπου. Επιβεβαιώνεται εν μέρει η διαπίστωση της προηγούμενης έρευνας, με βάση την οποία διαμορφώνονται στα άκρα των πολιτικών κατευθύνσεων δύο βασικές τάσεις, η μία (*Ριζοσπάστης*) προς ανάδειξη των ανεπίσημων τύπων της καθημερινής γλώσσας και η άλλη (*Ελεύθερος Τύπος*) προς ανάδειξη των λόγιων επίσημων τύπων, με τη διαφορά ότι αυτές οι επιλογές παραμένουν πλέον σταθερά ενταγμένες στο σύστημα κλίσης της κοινής νεοελληνικής. (Σ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελούν οι στάσεις που επικρατούν στο σύγχρονο νεοελληνικό Τύπο ως προς το χειρισμό της γλωσσικής (μορφολογικής) ποικιλίας που συνιστά διάκριση «λόγιο» – «μη λόγιο»,¹ π.χ. *εθεωρείτο-θεωρούνταν*. Μέσω επεξεργασίας σώματος κειμένων από εφημερίδες, ελέγχεται το συμπέρασμα προηγούμενης μελέτης σύμφωνα με το οποίο παρατηρείται γενικά αποδοχή της τυποποιημένης/κοινής (standard) νεοελληνικής και αξιοποίηση της υφολογικής διάστασης της μορφολογικής ποικιλίας από εφημερίδες του έτους 2000 όλων των πολιτικών αποχρώσεων (*Η Αυγή, Αυριανή, Έθνος, Ελευθεροτυπία, Τα Νέα, Το Βήμα, Η Καθημερινή, Ελεύθερος Τύπος*). Οι αποκλίσεις φαινόταν να υποδηλώνουν δύο βασικές τάσεις, η μία προς ανάδειξη των μη λόγιων ανεπίσημων μορφολογικών επιλογών της καθημερινής γλώσσας (*Ριζοσπάστης*) και η άλλη προς ανάδειξη των λόγιων επίσημων μορφολογικών επιλογών, με ή χωρίς ένταξη στην κοινή νεοελληνική (*Απογευματινή, Βραδυνή*). Με βάση το υλικό του 2008, επιδιώκεται να διαπιστωθεί αν εξακολουθεί να υφίσταται κάποιου βαθμού συσχέτιση μεταξύ της χρήσης των λόγιων σχηματισμών και της πολιτικής κατεύθυνσης της εφημερίδας.

1. ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

Το φαινόμενο της γλωσσικής ποικιλίας σε σχέση με τον ορισμό της κοινής νεοελληνικής (όρος που αποδίδει την «τυποποιημένη», standard, ελληνική) εξετάζεται στο Ιορδανίδου (1999). Στη μελέτη αυτή ε-

1. Ο όρος «λαϊκό» είναι προβληματικός, γι' αυτό και προτιμάται η διάκριση «λόγιο» – «μη λόγιο». Βλ. για σχετική συζήτηση Αναστασιάδη-Συμεωνίδη & Φλιάτουρας (2004).

πιχειρείται η καταγραφή περιπτώσεων γλωσσικής ποικιλίας σε γράμματα αναγνωστών σε εφημερίδες (1995-1997), που αποτελεί παραγωγή λόγου σε συνθήκες υψηλής επιστημότητας (ο επιστολογράφος χρησιμοποιεί το γλωσσικό πρότυπο που θεωρεί ότι έχει το μεγαλύτερο κύρος). Η μελέτη έδειξε ότι οι ομιλητές οριοθετούν συστηματικά και με παρατηρήσιμη κανονικότητα τους λόγιους σχηματισμούς και δεν τους ανάγουν σε συνολικές μορφολογικές επιλογές. Αυτό σημαίνει ότι οι λόγιες καταλήξεις του παρατατικού -είτο, -όντο ορισμένων ρημάτων σε -ούμαι -π.χ., *εθεωρείτο-εθεωρούντο*- δεν έχουν γενικευτεί στην κλίση των ρημάτων σε -ομαι, δεν έχει δηλαδή καταγραφεί η χρήση κάποιου ελέγγο αντί για *λεγόταν*. Η εσωτερική αύξηση έχει επικρατήσει σε αρκετά σύνθετα ρήματα, αλλά δεν απειλεί να επιβάλει την άτονη αύξηση, η οποία τείνει να εξαφανιστεί: χρησιμοποιούμε το *επέτρεπε*, αλλά σπανίως έως καθόλου το *επεχείρησε*. Τα λόγια συμφωνικά συμπλέγματα *χθ-φθ-σθ* εμφανίζονται σε συγκεκριμένα ρήματα και σε επίσημο ύφος λόγου βλ. τη διαφορά μεταξύ *διώχνω-διώχτηκα* και *διώκω-διώχτηκα*. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η παρουσία σε ποσοστό της τάξης του 15-20% λόγων σχηματισμών στον παθητικό αόριστο, όπως *εδιδάχθησαν, εγεννήθησαν, εδόθη, εξηφανίσθη* κτλ.

Ειδικότερα, τα συμφωνικά συμπλέγματα *χθ, φθ (ευθ)* στον παθητικό αόριστο ορισμένων ρημάτων, τα οποία αγνοούνται από τη σχολική γραμματική, άλλοτε εμφανίζονται στα λεξικά και άλλοτε όχι. Στο Λεξικό Μπαμπινιώτη συνήθως παρατίθεται ο τύπος με το λόγιο συμπλέγμα - άλλοτε αναφέρεται και το *χτ, φτ* και άλλοτε όχι (χωρίς εμφανές κριτήριο): *εντάχθηκα / καθημ. εντάχτηκα*, αλλά *παρατάχθηκα* χωρίς εναλλακτικό τύπο. Στο Λεξικό Α.Π.Θ., επίσης χωρίς εμφανές κριτήριο: *εντάχθηκα* μόνο, αλλά *παρατάχθηκα/παρατάχτηκα*. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η χρήση του συμπλέγματος *σθ* (π.χ., να ορισθούν), η οποία αναφέρεται μόνο στο Λεξικό Μπαμπινιώτη, με την ένδειξη <λόγ.>, και όχι συστηματικά. Στη γραμματική Holton κ.ά. η επιλογή ανάμεσα στη «φωνολογία της δημοτικής» και στη «φωνολογία της καθαρεύουσας» συνδέεται τόσο με φωνο-μορφολογικά χαρακτηριστικά, όσο και με λεξιλογικά-υπολογικά. Ο λόγιος σχηματισμός του παθητικού αορίστου στο Λεξικό Μπαμπινιώτη αναφέρεται άλλοτε ως μοναδική επιλογή, π.χ. *επενέβην, παρενέβην*, και άλλοτε ως εναλλακτική, π.χ. *αναστάθηκα / <λόγ.> ανεστάλην*. Στο Λεξικό Α.Π.Θ. όταν αναφέρεται ο λόγιος τύπος δίνεται μόνο το γ' πρόσω.: *επενέβη, επενέβησαν - ανεστάλη, ανεστάλησαν* (ως εναλλακτικό του *αναστάθηκα*). Στη γραμματική Holton κ.ά. οι τύποι αυτοί χαρακτηρίζονται «στερεότυπα που έχουν κληρονομηθεί από την καθαρεύουσα», ενώ παραλλαγές όπως *ανεκοινώθη, προσελήφθησαν, που διαθέτουν αντίστοιχους σχηματισμούς ανακοινώθηκε, προσλήφθηκαν*, θεωρείται ότι αντιστοιχούν σε επιλογή ύφους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του λόγιου σχηματισμού του παθητικού αορίστου ορισμένων ρημάτων, συνήθως σύνθετων με λόγιες προθέσεις. Για ορισμένα από τα ρήματα αυτά είναι ισχυρός ο σχηματισμός σε -ηκα και για άλλα φαίνεται ότι η χρήση έχει επιβάλει ως ισχυρούς τους λόγιους σχηματισμούς του γ' προσώπου σε -η, -ησαν. Αν δεν εισαγάγουμε το κριτήριο της καθιέρωσης μέσω της χρήσης, δεν είναι δυνατόν να εξηγήσουμε γιατί ανθίσταται στην τυποποίηση το *συνελήφθη*, ενώ χρησιμοποιείται το *παραλήφθηκα*, γιατί το *σμπλέκομαι* δεν εμφανίζει παρά μόνο *συνεπλάκη-συνεπλάκησαν* στον αόριστο και το *εκρήγνυμαι* μόνο *εξερράγη*, γιατί η *απεργία* *ανεστάλη* αλλά το *δέμα* *στάληκα*. Πιθανότατα η ισχύς της επιβίωσης λόγιων σχηματισμών να εξαρτάται από την παρουσία τους σε συγκεκριμένο γλωσσικό περιβάλλον όπου κυριαρχούσε η καθαρεύουσα (π.χ., νομικά κείμενα) και από την απουσία τους στις καθημερινές λεκτικές ανταλλαγές.

Η καταγραφή των παθητικών αορίστων σε -ηκα και των λόγιων παραλλαγών τους στα γράμματα των αναγνωστών δείχνει ότι οι λόγιοι σχηματισμοί αποτελούν μόλις το 16%, από τους οποίους ορισμένοι επιβιώνουν ευρύτερα στη γλωσσική πρακτική, όπως *προσελήφθη-προσελήφθησαν, υπερέβη, απηλλάγη, υπερέβησαν, υπέστη-υπέστησαν*. Αναφέρονται παραδείγματα των υπόλοιπων τύπων: *εδιδάχθησαν, ε-*

γεννήθησαν, διετέθησαν, παρευρέθησαν, εδόθη, προσεκλήθησαν, κατεστράφη, εξηφανίσθη, απεφάνθη, επετελέσθη, απεδείχθη, εδημοσιεύθη, εκλήθη, εχρεώθη, εγράφη, ελύθη, επηγήθη, προσεβλήθη κτλ.

2. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

2.1. Μελέτη της ποικιλίας σε έντυπα του έτους 2000

Σε προηγούμενη μελέτη (Ιορδανίδου, 2001), κατά την επεξεργασία γλωσσικού υλικού από εφημερίδες διάφορων πολιτικών τάσεων της περιόδου Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2000,² προέκυψαν τα εξής ευρήματα:

Από τη μία πλευρά, ο Ριζοσπάστης φαίνεται να αποφεύγει γενικά τη λόγια μορφολογία. Τύποι όπως *ανεχθεί, καλυφθεί, προκηρυχθεί* είναι σπάνιοι, ενώ απουσιάζει το συμφωνικό σύμπλεγμα *σθ* (παραφωνία σε τίτλο άρθρου: *θα χαραμισθούν αριστερές ψήφοι*; όπου ρήμα καθημερινού προφορικού λόγου «μεταμφιέζεται» σε λόγο). Την ίδια εικόνα παρουσιάζει και ο Ριζοσπάστης του 1982, με μεγαλύτερη αυστηρότητα (π.χ., *ταχτικός καθηγητής*). Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο Ριζοσπάστης τείνει να επιλέγει από τη μορφολογία της κοινής νεοελληνικής τις ανεπίσημες επιλογές της καθημερινής γλώσσας, ως πλέον προσιτές στα λαϊκά στρώματα, στα οποία κατεξοχήν απευθύνεται, άρα βρίσκεται περισσότερο κοντά στο πρότυπο της σχολικής γραμματικής (*Νεοελληνική Γραμματική*), που απεικονίζει την τάση σαφούς (και πολεμικής) οριοθέτησης ως προς την καθαρεύουσα.

Από την άλλη πλευρά, η Βραδυνή και η Απογευματινή εμφανίζουν αρκετούς λόγιους σχηματισμούς: *εγράφη, επεδείχθη από τηλεοράσεως, χρωματίσθηκαν, πολλαπλασιάσθηκαν, ενέπιπταν επί της Σοφοκλέους, υπόχοντο, πραγματοποιείτο, ισχυρισθούν, υπερασπισθεί* κτλ. Χαρακτηριστικό είναι ότι παρουσιάζονται με λόγια μορφή λέξεις που δεν έχουν λόγια προέλευση: *ρίχθηκαν* (το αρχαίο ρήμα ήταν *ρίπτω*, άρα *ερίφθησαν*), *ξεπεράσθηκαν*, ή αναδύονται τύποι όπως *προεβλήθηκαν* (μεταξύ του *προεβλήθησαν* και του *προβλήθηκαν*). Άλλες δομές με ανάμειξη λόγων και μη λόγων συστατικών: *πέραν από τα επίσημα στοιχεία, πλην της κυβέρνησης, μεσούσης της χρηματιστηριακής κρίσης*, οι *ύπουλες κατηγορίες κατέρρευσαν ως πύργος από τραπουλόχαρτα* κτλ. Παρόμοια ήταν η γλωσσική πρακτική των εφημερίδων αυτών το 1982, με ισχυρότερη όμως παρουσία και άλλων λόγων στοιχείων, όπως οι *λόγες μετοχές: ενθαρρυνθέντες από το πνεύμα της αλλαγής, το καταληφθέν κτίριο, κυκλοφορούντων αυτοκινήτων, οχλουσών βιομηχανιών*. Η Βραδυνή το 1982 επέμενε ακόμη στο *-η* και *-ω* της υποτακτικής και στο *-ι* των θηλυκών συσαστικών. Μεικτές δομές: *αποβλέπων αποκλειστικά και μόνο στο συμφέρον του κόμματος [...]* και δηλώνοντας *ότι θα σεβαστεί [...]*, *εθεωρείτο σαν πρωταγωνιστής*. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι εφημερίδες αυτές τείνουν να χρησιμοποιούν λόγιους σχηματισμούς μη ενταγμένους στην κοινή νεοελληνική ως δείκτες υψηλότερου γλωσσικού κύρους, απ' όπου και το φαινόμενο της υπερδιόρθωσης, της εμφάνισης δηλαδή μεικτών σχηματισμών, στην προσπάθεια συμμόρφωσης προς λόγια πρότυπα.

Αρκετούς λόγιους σχηματισμούς εμφανίζουν και οι εφημερίδες *Το Βήμα* και *Η Καθημερινή*, υπάρχει όμως μεγαλύτερη συνέπεια και γνώση ως προς το χειρισμό των λόγων τύπων και δομών. (Αξίζει να

2. Το υλικό αποτελούνταν από τις εξής εφημερίδες, με σειρά κατάταξης από το συντηρητικό πολιτικό χώρο («δεξιό» και «κεντροδεξιό») προς τον προοδευτικό («κεντροαριστερό» και «αριστερό»): *Απογευματινή* (26/11/81, 12/3/00), *Η Βραδυνή* (22/1/82, 12/3/00), *Τύπος της Κυριακής* (12/3/00), *Η Καθημερινή* (13/2/82, 12/3/00), *Το Βήμα* (13/2/82, 12/3/00), *Τα Νέα* (2/3/82, 11/3/00), *Ελευθεροτυπία* (17/2/00, 12/3/00), *Έθνος* (18/2/82, 12/3/00), *Κυριακάτικη Αυριανή* (12/3/00), *Η Αυγή* (20/3/82, 12/3/00), *Ριζοσπάστης* (13/2/82, 12/3/00). Για το προφίλ των εφημερίδων βλ. Ψυχogiός (2004: 354-496).

σημειωθεί ότι η *Καθημερινή* του 1982 περιείχε σαφώς περισσότερους λόγους σχηματισμούς, όπως: προ-τείνει όπως μη δημιουργηθεί, επεκράτησε η άποψη όπως τεθεί ευθέως πολιτικό ζήτημα κτλ.)

Οι υπόλοιπες εφημερίδες (*Αυγή*, *Έθνος*, *Ελευθεροτυπία*, *Τα Νέα*, *Ελεύθερος Τύπος*, *Αυριανή* κτλ.) φαίνεται ότι επιλέγουν την πολυτυπία της κοινής νεοελληνικής. Αυτό δεν υποδηλώνει ότι αξιοποιούν συνειδητά τη μορφολογική ποικιλία για υφολογικές διακρίσεις, δηλαδή για να χαρακτηρίσουν επίσημο ή ανεπίσημο ύφος. Πολλές φορές παρατηρείται στο εσωτερικό του ίδιου άρθρου εφημερίδας να χρησιμοποιεί ο αρθρογράφος και τους δύο τύπους, με ελεύθερη εναλλαγή, χωρίς υφολογική διαφοροποίηση (ήρθε/ήλθε, περιοριστεί/περιορισθεί, δεχτεί/δεχθεί κτλ.).

Η μορφολογική ποικιλία στο γραπτό δημοσιογραφικό λόγο σε σχέση με την ιδεολογικοπολιτική τοποθέτηση αποτελεί αντικείμενο έρευνας του Χατζησαββίδη (2000 και 2001). Αποδελτιώθηκε το πρωτοσέλιδο ρεπορτάζ, το κύριο άρθρο της σύνταξης και ένα άρθρο κακτικού συνεργάτη από 12 εφημερίδες της περιόδου Ιουνίου 1997 – Φεβρουαρίου 1998 που καλύπτουν όλο το πολιτικό φάσμα (συνολικά 108 κείμενα ποικίλης έκτασης). Χαρακτηριστικές της ιδεολογικοπολιτικής τοποθέτησης θεωρήθηκαν οι εξής κατηγορίες μορφολογικής ποικιλίας: τονικά συστήματα (μονοτονικό-πολυτονικό), σχηματισμός γενικής ενικού θηλυκών σε -ης/-ως και -ότηας/-ότητος, σταθερός και μετακινούμενος τόνος στη γενική των προπαροξύτων, επιρρήματα σε -α/-ως, μονολεκτικός/περιφραστικός σχηματισμός επιρρημάτων, ποικιλία στο σχηματισμό του παθητικού αορίστου, άτονη/τόνισμένη αύξηση στους παρελθοντικούς ρηματικούς τύπους. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, από τον προοδευτικό πολιτικό χώρο περισσότερο ο *Ριζοσπάστης*, λιγότερο η *Αυγή* και η *Αυριανή* και ακόμη λιγότερο το *Έθνος* προτιμούν μορφολογικούς τύπους που «βρίσκονται πιο κοντά στη δημοτική», ενώ στο συντηρητικό πολιτικό χώρο η *Ελεύθερη Ώρα* και δευτερευόντως η *Απογευματινή*, ο *Ελεύθερος* και η *Καθημερινή* προτιμούν «μορφολογικούς τύπους που πλησιάζουν στην καθαρεύουσα». Οι υπόλοιπες εφημερίδες υιοθετούν τύπους που «βρίσκονται πολύ πιο κοντά στην κοινή νεοελληνική». Αν και δε συμπίπτουν οι κατηγορίες μορφολογικής ποικιλίας που μελετήθηκαν, οι δύο πόλοι «δημοτικής – καθαρεύουσας», που συνιστούν ο *Ριζοσπάστης* και η *Ελεύθερη Ώρα* στο σώμα κειμένων του Χατζησαββίδη, αντιστοικούν πιθανότατα στους πόλους «μη λόγια – λόγια μορφολογία», που συνιστούν οι εφημερίδες *Ριζοσπάστης* – *Απογευματινή* και *Βραδινή* στο σώμα κειμένων της Ιορδανίδου (2001).

Ειδικότερα, σχετικά με την ποικιλία που αφορά τον παθητικό αόριστο και την άτονη αύξηση, που αποτελεί αντικείμενο της προγενέστερης και της παρούσας μελέτης, στο σώμα κειμένων του Χατζησαββίδη παρατηρείται ότι ο *Ριζοσπάστης* αποκλείει συστηματικά τα λόγια συμφωνικά συμπλέγματα, η *Ελεύθερη Ώρα* χρησιμοποιεί μόνο τα λόγια και οι υπόλοιπες εφημερίδες χρησιμοποιούν αδιακρίτως και τα λόγια και τα μη λόγια. Στον τομέα της αύξησης μόνο η *Ελεύθερη Ώρα* και ο *Ελεύθερος* κάνουν γενικευμένη χρήση (π.χ. *εγαλούχησε*, *διεπίστωσε*, *απεφάσισε*), ενώ οι υπόλοιπες εφημερίδες ακολουθούν την τάση της κοινής νεοελληνικής για κατάργηση της άτονης αύξησης.

2.2. Μελέτη της ποικιλίας σε έντυπα του έτους 2008

Με σκοπό τη σύγκριση των αποτελεσμάτων, στην παρούσα φάση χρησιμοποιήθηκαν οι εφημερίδες *Ριζοσπάστης*, *Η Αυγή*, *Έθνος*, *Ελευθεροτυπία*, *Τα Νέα*, *Το Βήμα*, *Η Καθημερινή*, *Ελεύθερος Τύπος*, *Απογευματινή*.³ Αποδελτιώθηκαν κείμενα πολιτικής ειδησεογραφίας με θέμα «Το σκάνδαλο της μονής Βα-

3. *Απογευματινή* (26/9/08, 1/9/08), *Ελεύθερος Τύπος* (25/9/08, 26/9/08), *Η Καθημερινή* (26/9/08, 28/9/08), *Τα Νέα* (25/9/08, 26/9/08, 1/10/08), *Το Βήμα* (28/9/08), *Ελευθεροτυπία* (25/9/08, 26/9/08), *Έθνος* (25/9/08, 26/9/08), *Η Αυγή* (25/9/08, 26/9/08, 25/9/08, 28/9/08), *Ριζοσπάστης* (28/9/08, 1/10/08).

τοπεδίου» έκτασης 1.500-2.000 λέξεων. (Εξαιρέθηκαν προφανώς τα παραθέματα ανακοινώσεων εκπροσώπων της μονής, νομικών κ.ά., τα οποία, ειρήσθω εν παρόδω, περιείχαν αφθονία λόγων σχηματισμών.) Καταγράφηκαν οι λόγιοι και μη λόγιοι σχηματισμοί στους εξής τομείς:

- α) κλίση παθητικού παρατατικού (λόγια -έιτο, -ούντο – μη λόγια -ούνταν),
- β) κλίση παθητικού αορίστου (λόγια -η, -ησαν, μη λόγια -ηκα, -ηκαν),
- γ) συμφωνικά συμπλέγματα παθητικού αορίστου (λόγια χθ-φθ-σθ, μη λόγια χτ-φτ-στ) και
- δ) κλίση ενεργητικού αορίστου (λόγια διατήρηση άτονης αύξησης, π.χ. απετέλεσε, μη λόγια κατάργηση της άτονης αύξησης, π.χ. αποτέλεσε). Βλ. Παράρτημα, Πίνακας 1.

Τα αποτελέσματα συνοψίζονται ως εξής:

Όσον αφορά στην κλίση του παθητικού παρατατικού, σε σύνολο 24 τύπων σε όλες τις εφημερίδες καταγράφηκαν τρεις τύποι παρατατικού ρημάτων σε -ούμαι: δικαιούνταν, εκινείτο, συντελούνταν. Από αυτούς μόνο ένας είναι λόγιος, το *εκινείτο* στην *Καθημερινή*. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι σε αναζήτηση στο Google το *δικαιούνταν* καταγράφεται 22.000 φορές, το *εδικαιούντο* 3.000 και το *εδικαιούτο* 10.700. Το *εκινείτο* εμφανίζεται 12.100 φορές, έναντι 2.300 του *εκινούντο* και 66.600 του *κινούνταν*. Το *συντελούνταν* καταγράφηκε 3.330 φορές, το *συντελείτο* 3.330 και το *συντελούντο* μόνο 6.

Όσον αφορά στην κλίση του παθητικού αορίστου, με βάση ενδεικτικά αποτελέσματα συχνότητας εμφάνισης σε αναζήτηση στο Google (βλ. Παράρτημα, Πίνακας 2) μπορούμε να διακρίνουμε τις κατηγορίες: α) προτίμηση σε μη λόγια κλίση (-ηκα), π.χ. *αγνοήθηκε*, β) ποικιλία (-ηκα, -ηκαν / -η, -ησαν), π.χ. *υπογράφηκε/υπεγράφη*, και γ) προτίμηση σε λόγια κλίση (-η, -ησαν), π.χ. *ενεπλάκη, ενεπλάκησαν*. Στην κατηγορία όπου επικρατεί η προτίμηση στη μη λόγια κλίση, άρα είναι περιθωριακοί οι λόγιοι σχηματισμοί, εντοπίστηκαν οι τύποι *συντελέσθη, επετέθη, απεδείχθη, εστράφησαν* (*Η Καθημερινή*), *υπεβλήθη* (*Το Βήμα*). Στην κατηγορία της καταγεγραμμένης ποικιλίας εντοπίστηκαν 5 περιπτώσεις: *ανταλλάχθηκαν, υπογράφηκε* (*Έθνος*), *δημειφθήσαν και εστάλη* (*Το Βήμα*), *εξελέγη* (*Η Καθημερινή*), *εστάλη* (*Η Αυγή*). Στην κατηγορία της προτίμησης της λόγιας κλίσης εντοπίστηκαν 4 περιπτώσεις: *απεστάλη και εκάρη* (*Η Καθημερινή*), *ενεπλάκησαν* (*Τα Νέα*) και *δημειφθήσαν και υπέστη* (*Η Αυγή*). Προκύπτει ότι σε σύνολο 123 λόγων και μη λόγων σχηματισμών επικρατούν οι μη λόγιοι με 107 εμφανίσεις (ποσοστό 87%), ενώ από τους λόγιους ελάχιστοι (5) είναι αυτοί που προτιμώνται έναντι αντίστοιχων μη λόγων και οι υπόλοιποι είναι αποκλειστικά σχεδόν χρησιμοποιούμενοι, άρα δεν καταγράφονται ως φαινόμενο ποικιλίας.

Όσον αφορά στα συμφωνικά συμπλέγματα παθητικού αορίστου, με βάση ενδεικτικά αποτελέσματα συχνότητας εμφάνισης σε αναζήτηση στο Google (βλ. Παράρτημα, Πίνακας 3) μπορούμε να διακρίνουμε τις κατηγορίες: α) προτίμηση σε μη λόγια συμπλέγματα, π.χ. *να διαβιβαστεί*, β) ποικιλία, π.χ. *να αποδειχτεί / να αποδειχθεί*, και γ) προτίμηση σε λόγια συμπλέγματα, π.χ. *να εκληφθεί*. Στην κατηγορία όπου επικρατεί η προτίμηση στα μη λόγια συμπλέγματα, άρα είναι περιθωριακοί οι λόγιοι σχηματισμοί, εντοπίστηκε μόνο ο τύπος *να υπερασπισθούν* (*Το Βήμα*). Στην κατηγορία της καταγεγραμμένης ποικιλίας εντοπίστηκαν οι περιπτώσεις: *δεχτούν και διαβιβασθούν* (*Απογευματινή*), *αναδείχθηκε, διαβιβασθεί, μεταβιβασθεί, δεσμευθεί, εξετασθεί, αποκαλυφθεί, συντάχθηκε, δεχτούν και παραδέχθηκε* (*Ελεύθερος Τύπος*), *μεταβιβαστεί, δέχθηκε και διαβιβαστούν* (*Η Καθημερινή*), *δέχτηκε, στηρίχθηκε επανεξεταστεί, επισκέφτηκε και παραδέχτηκε* (*Τα Νέα*), *αποδείχτηκε, δέχθηκαν και αποκαλύφθηκε* (*Το Βήμα*), *αποδειχθεί* (*Ελευθεροτυπία*), *ανταλλάχθηκαν, προστατευτεί, προστατευτούν, εισακουστούν, εξετάστηκαν και εκδικαστούν* (*Έθνος*), *στηριχτεί, υπερασπιστούν, παραδέχτηκε* (*Η Αυγή*) και *χαρακτηριστεί, μεταβιβαστεί, ανταλλαχτούν και αντιμετωπιστεί* (*Ριζοσπάστης*). Ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι ότι στον *Ελεύθερο Τύπο* επικρατούν συστηματικά τα λόγια *χθ-φθ-σθ*, ενώ στο *Έθνος* και στο *Ριζοσπάστη* τα μη λόγια *χτ-φτ-στ*.

Όπως και στην περίπτωση της κλίσης του παθητικού αορίστου, δε σχολιάζεται η χρήση λόγων σχη-

ματισμών που από τη διαδικτυακή αναζήτηση (Πίνακας 3 του Παραρτήματος) προκύπτει ότι επικρατούν σχεδόν αποκλειστικά, άρα δεν μπορούν να καταγραφούν ως φαινόμενο ποιικιλίας.

Συνολικά, για τη χρήση των συμφωνικών συμπλεγμάτων προκύπτει ότι σε σύνολο 76 λόγων και μη λόγων σχηματισμών τα ποσοστά είναι περίπου μοιρασμένα: 41 μη λόγες εμφανίσεις (ποσοστό 54%) έναντι 35 λόγων. Η διαφορά είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με την προηγούμενη κατηγορία κλίσης παθητικού αορίστου. Τα αποτελέσματα ερμηνεύονται με βάση τα στοιχεία των Πινάκων 2 και 3 του Παραρτήματος, όπου φαίνεται ότι στα συμφωνικά συμπλέγματα είναι πολυπληθείς οι κατηγορίες «ποικιλία λόγια – μη λόγια» και «προτίμηση σε λόγια συμπλέγματα», ενώ στο σχηματισμό του παθητικού αορίστου υπερέχει συντριπτικά η κατηγορία «προτίμηση σε μη λόγια κλίση».

Όπως και στην περίπτωση της κλίσης του παθητικού αορίστου, δε σχολιάζεται η χρήση λόγων σχηματισμών που από τη διαδικτυακή αναζήτηση (Πίνακας 3 του Παραρτήματος) προκύπτει ότι επικρατούν σχεδόν αποκλειστικά, άρα δεν μπορούν να καταγραφούν ως φαινόμενα ποιικιλίας.

Όσον αφορά στην άτονη αύξηση του ενεργητικού αορίστου, καταγράφηκαν μόνο 3 τύποι: *Η Καθημερινή = επεδίωκε, Τα Νέα = διεμήνυσαν, Το Βήμα = επεχείρησαν*. Από αυτούς οι πλέον συχνόι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης (Google), είναι οι δύο πρώτοι: 26.200 εμφανίσεις για το *επεδίωκε* και 20.000 για το *επιδίωκε*, 5.690 εμφανίσεις για το *διεμήνυσαν* και 6.300 για το *διαμήνυσαν*. Το *επεχείρησαν* εμφανίζεται στο Google σε χαμηλό ποσοστό έναντι του *επιχείρησαν*, περίπου 10%. Χαρακτηριστικό είναι ότι το *επιφύλαξε* που βρέθηκε στα *Νέα* αποτελεί λιγότερο συχνή επιλογή σε σχέση με το *επεφύλαξε* (Google: 15.800 και 20.300 εμφανίσεις αντίστοιχα). Γενικά, τα σύνθετα με προθέσεις ρήματα βρέθηκαν στο υπό εξέταση υλικό χωρίς άτονη αύξηση, π.χ. *αποτέλεσε, διαβίβασε, επικοινωνήσε, υποστήριξε*.

Συνολικά: σε σύνολο 226 καταγεγραμμένων τύπων οι λόγιοι σχηματισμοί είναι 55 έναντι 171 μη λόγων, δηλαδή ποσοστά 24% και 76% αντίστοιχα. Οι περισσότεροι λόγιοι σχηματισμοί (43) καταγράφονται σε τρεις εφημερίδες: *Ελεύθερος Τύπος, Η Καθημερινή, Το Βήμα*. Τα μικρότερα ποσοστά εντοπίστηκαν στις εφημερίδες *Απογευματινή, Τα Νέα, Ελευθεροτυπία, Ριζοσπάστης*, που ανήκουν σε διαφορετικούς πολιτικούς χώρους. Δε φαίνεται, επομένως, να προκύπτει συσχέτιση μεταξύ πολιτικής κατεύθυνσης και χρήσης λόγων σχηματισμών ως επιλογής σε περιπτώσεις γλωσσικής ποιικιλίας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η επεξεργασία των υπό μελέτη κειμένων όσον αφορά γενικότερα στη χρήση λόγων σχηματισμών. Η *Απογευματινή* επιμένει στους τύπους *Ιερά Σύναξις*, ενώ στην *Καθημερινή* αναφέρεται η *Έκτακτη Ιερά Διπλή Σύναξη*, στα *Νέα* η *Διπλή Ιερή Σύναξη*, στο *Βήμα* της *Ιεράς Συνάξεως* και της *διπλής Συνάξεως* και στην *Αυγή* *Διπλής Ιεράς Συνάξεως*. Σε όλες σχεδόν τις εφημερίδες παρατίθεται η φράση *κυριότητα επί της λίμνης Βιστωνίδας*, με λόγια σύνταξη. Το ίδιο και η φράση *βρίσκεται υπό δικαστική διερεύνηση*. Δομές με ανάμειξη λόγων και μη λόγων στοιχείων παρατηρούνται σε όλες σχεδόν τις εφημερίδες, αλλά είναι περιορισμένες σε σχέση με τα παραδείγματα που είχαν εντοπιστεί στο σώμα κειμένων του 2000. Παραδείγματα: *Κατέβασαν προς συζήτηση δική τους αχημρότερη για το Βατοπέδι διακήρυξη* (*Η Καθημερινή*). *Συμβολική κατάληψη ενός εκ των εργοταξίων που υπάρχουν στο δημοτικό διαμέρισμα Καρδίας και δόθηκε στη Μονή Βατοπεδίου* (*Ελευθεροτυπία*). *Η εικόνα του Μαξίμου υπέστη χθες και νέο στραπάτσο* (*Αυγή*). *Ρωτηθείς ειδικά για τον κ. Τατούλη...* (*Αυγή*).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εικόνα που διαγράφεται ως προς τη γλωσσική ποιικιλία στο δημοσιογραφικό λόγο είναι ότι επικρατεί γενικά η εντός της κοινής νεοελληνικής καθιερωμένη πολυτυπία. Σε σχέση με την έρευνα σε έντυπα του

2000, οι αποκλίσεις προς την πλευρά της χρήσης λόγων σχηματισμών μη ενταγμένων στην κοινή ελληνική είναι σημαντικά λιγότερες, π.χ. *συντελέσθη, επετέθη* (έναντι των *συντελέστηκε, επιτέθηκε*), και δε φαίνεται να συσχετίζονται με πολιτικό προσανατολισμό του εντύπου. Όσον αφορά στη χρήση παθητικών τύπων με λόγια και μη λόγια συμφωνικά συμπλέγματα, επιβεβαιώνεται εν μέρει η διαπίστωση της έρευνας σε αντίστοιχες εφημερίδες του 2000, σύμφωνα με την οποία διαμορφώνονται στα άκρα των πολιτικών κατευθύνσεων δύο βασικές τάσεις, η μία (*Ριζοσπάστης*) προς ανάδειξη των ανεπίσημων μορφολογικών επιλογών της καθημερινής γλώσσας και η άλλη (*Ελεύθερος Τύπος*) προς ανάδειξη των λόγων επίσημων μορφολογικών επιλογών, με τη διαφορά ότι αυτές οι επιλογές παραμένουν πλέον σταθερά ενταγμένες στο σύστημα κλίσης της κοινής νεοελληνικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. & Φλιάτουρας, Α. (2004). «Η διάκριση [λόγιο] και [λαϊκό] στην ελληνική γλώσσα: Ορισμός και ταξινόμηση». Στο 6ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης: Εργαστήριο Γλωσσολογίας. <http://www.philology.uoc.gr> (πρόσβαση: 11/1/2009).
- Ιορδανίδου, Α. (1999). «Ζητήματα τυποποίησης της σύγχρονης νεοελληνικής». Στο *«Ισχυρές» -«ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού*, Πρακτικά ημερίδας, 25/4/1996. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 835-844.
- Ιορδανίδου, Α. (2001). «Δημοσιογραφική “κοινή”: Προβλήματα ορισμού». Στο Π. Μπουκάλας & Σ. Μοσχονάς (επιμ.), *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, Πρακτικά συνεδρίου, 15-16/4/2001. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα της ΕΣΗΕΑ, 157-164.
- Holton, D., Mackridge, P. & Φιλιππάκη-Warburton, E. (1999). *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*, μεταφ. Β. Σπυρόπουλος. Αθήνα: Πατάκης [*Greek: A Comprehensive Grammar of the Modern Language*. London & New York: Routledge, 1997].
- Λεξικό της κοινής νεοελληνικής (1998). Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Νεοελληνική Γραμματική, αναπροσαρμογή της *Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής* του Μ. Τριανταφυλλίδη (1998) [1η έκδ. 1949]. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- Χατζησαββίδης, Σ. (2000). «Η μορφολογική ποικιλία του ρήματος στον ελληνικό δημοσιογραφικό λόγο». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 20ής ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 588-599.
- Χατζησαββίδης, Σ. (2001). «Η μορφολογική ποικιλία του δημοσιογραφικού λόγου ως δείκτης πολιτικής ιδεολογίας». Στο Π. Μπουκάλας & Σ. Μοσχονάς (επιμ.), *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, Πρακτικά συνεδρίου, 15-16/4/2001. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα της ΕΣΗΕΑ, 141-155.
- Ψυχογιός, Δ. (2004). *Τα έντυπα Μέσα Επικοινωνίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Λόγιοι – μη λόγιοι σχηματισμοί σε ρεπορτάζ 1500–2000 λέξεων με θέμα το σκάνδαλο της Μονής Βατοπεδίου (26/9–1/10/08).

	άτομη αύξηση	συμφωνικά συμπλέγματα	παθητικός αόριστος	παθητικός παρατατικός
Απογευματινή 26/9/08		θα δεχθούν θα συνεργαστούν να διαβιβασθούν	υλοτομήθηκαν κλήθηκε (2) κοινοποιήθηκε	φυλάσσονταν
Απογευματινή 1/10/08			ανατέθηκε	
Ελεύθερος Τύπος 25/9/08		<u>αναδείχθηκε</u> να εκληφθεί έχει διαβιβασθεί έχει μεταβιβασθεί έχουν δεαμειθεί να εξετασθεί	κοινοποιήθηκε υλοποιήθηκαν χρηματοδοτήθηκε κατευθύνθηκαν χρηματοδοτήθηκαν <u>αναδείχθηκε</u> περιορίστηκε	δικαιοούνταν οραμασιζόταν προορίζονταν
Ελεύθερος Τύπος 26/9/08		έχουν αποκαλυφθεί <u>συντάχθηκε</u> αν δεχθούν <u>παραδέχθηκε</u> <u>επιφυλάχθηκε</u> <u>απορρίφθηκε (2)</u> να επιληφθεί	επιβεβαιώθηκε (2) εστάλη παραχωρήθηκαν πουλήθηκαν πουλήθηκε <u>συντάχθηκε</u> <u>παραδέχθηκε</u> εκδόθηκε (2) προτάθηκε <u>επιφυλάχθηκε</u> <u>απορρίφθηκε (2)</u>	γίνονταν
Η Καθημερινή 26/9/08		<u>εμφανίστηκε (2)</u> <u>συντάχθηκαν</u> έχουν μεταβιβαστεί <u>δέχθηκε</u> να διαβιβαστούν	δόθηκε εγκρίθηκε <u>εμφανίστηκε (2)</u> <u>συντάχθηκαν</u> απεστάλη <u>δέχθηκε</u> πραγματοποιήθηκε	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (συνέχεια)

<i>Η Καθημερινή</i> 28/9/08	επεδίωκε	<u>δέχθηκε</u> <u>εξελίχθηκαν</u> <u>αντιτάχθηκε</u>	<u>δέχθηκε</u> ηγήθηκε συντελεόσθη εξελέγη επετέθη απεδείχθη δραστηριοποιή- θηκε επιδόθηκε <u>εξελίχθηκαν</u> <u>αντιτάχθηκε</u> εκοινώθηκαν εστράφησαν εκάρη	κατευθύνονταν αρεσκόταν επισκέπονταν διαγραφόταν υποπτεύονταν εκινείτο
<i>Τα Νέα</i> 25/9/08		ισχυριστεί <u>δέχτηκε</u> <u>στηρίχθηκε</u>	ενεπλάκησαν <u>δέχτηκε</u> παραχωρήθηκε <u>στηρίχθηκε</u> παραιτήθηκε διατυπώθηκε	
<i>Τα Νέα</i> 26/9/08	διεμήνυσαν	θα επανεξεταστεί <u>επισκέφτηκε</u> έχουν σχηματιστεί	δόθηκαν προηγήθηκε <u>επισκέφτηκε</u> αναφέρθηκε	συντελούνταν
<i>Τα Νέα</i> 1/10/08		να υπερασπιστεί να συνεπιστεί <u>παραδέχτηκε</u>	αναφέρθηκε <u>παραδέχτηκε</u> υπογράφηκε επαναλήφθηκε ανατέθηκε	συνεχιζόταν
<i>Το Βήμα</i> 28/9/08	επεχείρησαν	<u>σχηματίστηκε</u> να υπερασπισθούν να απορριφθεί <u>αποδείχθηκε</u>	χάθηκαν χάθηκε εστάλη (2) <u>σχηματίστηκε</u>	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (συνέχεια)

		<u>δέχτηκαν</u> <u>αποκαλύφθηκε</u> <u>«απογαλακτίστηκε»</u> <u>χειρίστηκε (2)</u>	υπεβλήθη διημέφθησαν <u>αποδείχθηκε</u> εκδόθηκε <u>δέχτηκαν</u> <u>αποκαλύφθηκε</u> καταπατήθηκαν <u>«απογαλακτίστηκε»</u> <u>χειρίστηκε (2)</u>	
<i>Ελευθεροτυπία</i> 25/9/08		έχουν χπιστεί να διαθιβαστεί <u>επιδοκιμάστηκε</u> να χειριστούν να εξαλειφθεί	δόθηκε παρπλανήθηκαν <u>επιδοκιμάστηκε</u>	συνοδευόταν κρυβόταν
<i>Ελευθεροτυπία</i> 26/9/08		να χειριστούν <u>σκανδαλίστηκαν</u> θα αποδειχθεί	καταγράφηκαν εκτιμήθηκε αγνοήθηκαν (2) ανατέθηκε αρνήθηκαν ακολουθήθηκε (2) <u>σκανδαλίστηκαν</u> βρέθηκε	
<i>Έθνος</i> 25/9/08		<u>συντάχθηκε</u> έχει περιληφθεί να εμφανιστεί <u>συμπεριλήφθηκαν</u> <u>ανταλλάχτηκαν</u>	<u>συντάχθηκε</u> τοποθετήθηκαν τέθηκαν χρησιμοποιήθηκε (2) <u>συμπεριλήφθηκαν</u> δόθηκε υπογράφηκε δικεικλήθηκαν <u>ανταλλάχτηκαν</u> παραβρέθηκαν μεταφέρθηκαν προκλήθηκε	αναφερόταν διευκρινιζόταν

ANNA IOΡΔΑΝΙΔΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (συνέχεια)

Έθνος 26/9/08		να προστατευτούν να προστατευτεί να εισακουστούν <u>εξετάσθηκαν</u> <u>«μυρίστηκαν»</u> να εκδικαστούν	αποκτήθηκε παραχωρήθηκαν πουλήθηκαν ζητήθηκε <u>εξετάσθηκαν</u> <u>«μυρίστηκαν»</u> αναφέρθηκε	αποδεικνυόταν καταγγέλλονταν καταγόταν
Αυγή 25/9/08		να στηριχτεί	βρέθηκαν υπέστη	συνοδευόταν συνδυαζόταν
Αυγή 26/9/08		<u>τάχθηκαν</u> <u>απορρίφθηκαν</u> να υπερασπιστούν <u>παραδέχτηκε</u>	<u>τάχθηκαν</u> <u>απορρίφθηκαν</u> <u>παραδέχτηκε</u>	αποδεικνυόταν αναφερόταν
Αυγή 28/9/08		θα υποδειχθεί <u>παραπέμφθηκε</u>	εστάλη παραχωρήθηκε <u>παραπέμφθηκε</u>	
Ριζοσπάστες 28/9/08		να σφετεριστούν να χαρακτηριστεί έχουν αποκαλυφθεί	απελευθερώθηκε εκδόθηκε παραχωρήθηκε	
Ριζοσπάστες 1/10/08		<u>κτίστηκαν</u> έχουν μεταβιβαστεί να ανταλλαχτούν έχουν αντιμετωπιστεί	<u>κτίστηκαν</u>	
Σύνολο	3	76	123	24

Με υπογράμμιση δηλώνονται οι τύποι που είναι κοινοί στη 2η και 3η στήλη.

Πίνακας 2: Κατηγοριοποίηση τύπων παθητικού αορίστου με βάση ενδεικτικά αποτελέσματα συχνότητας εμφάνισης (αναζήτηση στο Google).

<p>προήμηση σε μη λόγια κλίση -ηκα</p>	<p>αγνοήθηκε, ακολουθήθηκε, αναδείχθηκε, ανατέθηκε, αναφέρθηκε, αντιτάχθηκε, απελευθερώθηκε, απογαλακτίστηκε, αποδείχ(χθ)ηκε, αποκαλύφθηκε, αποκτήθηκε, απορρίφθηκε, αρνήθηκε, βρέθηκε, δέχ(χθ)ηκε, διατυπώθηκε, διεκδικήθηκε, δόθηκε, δραστηριοποιήθηκε, εγκρίθηκε, εκδιδώθηκε, εκδόθηκε, εκτιμήθηκε, εμφανίστηκε, εξελίχθηκε, εξετάστηκε, επαναλήφθηκε, επιβεβαιώθηκε, επιδόθηκε, επιδοκιμάστηκε, επισκέφ(φθ)ηκε, επιτέθηκε, επιφυλάχθηκε, ζητήθηκε, ηγήθηκε, καταγράφηκε, καταπατήθηκε, κατευθύνθηκαν, κλήθηκε, κοινοποιήθηκε, κτίστηκε, μεταφέρθηκε, μυρίστηκε, παραβρέθηκε, παραδέχ(χθ)ηκε, παραπήθηκε, παραπέμφθηκε, παραπλανήθηκε, παραχωρήθηκε, περιορίστηκε, πουλήθηκε, πραγματοποιήθηκε, προηγήθηκε, προκλήθηκε, προτάθηκε, σκανδαλίστηκε, σπρίχ(χθ)ηκε, στράφηκε, συμπεριλήφθηκε, συντάχθηκε, συντελέστηκε, σχηματίστηκε, τάχθηκε, τέθηκε, τοποθετήθηκε, υλοποιήθηκαν, υλοταμήθηκαν, υποβλήθηκε, χάθηκε, χειρίστηκε, χρηματοδοτήθηκε, χρησιμοποιήθηκε</p>
<p>ποικιλία -ηκα, -ηκαν / -η, -ησαν</p>	<p>ανταλλάχ(χθ)ηκε, ανταλλάχ(χθ)ηκαν / αντιλλάγη, αντιλλάγησαν, διαμείφθηκαν / διημέφθησαν, εκλέχ(χθ)ηκε, εκλέχ(χθ)ηκαν / εξελέγη, εξελέγησαν, στάλθηκε, στάλθηκαν / εστάλη, εστάλησαν, υπογράφηκε, υπογράφηκαν / υπεγράφη, υπεγράφησαν</p>
<p>προήμηση σε λόγια κλίση -η, -ησαν</p>	<p>απεστάλη, απεστάλησαν, εκάρη, εκάρησαν, ενεπλάκη, ενεπλάκησαν, υπέστη, υπέστησαν</p>

Πίνακας 3: Κατηγοριοποίηση τύπων παθητικού αορίστου ως προς τα προτιμώμενα συμφωνικά συμπλέγματα (χι/χθ, φτι/φθ, σι/σθ) με βάση ενδεικτικά αποτελέσματα συχνότητας εμφάνισης (αναζήτηση στο Google).

προτίμηση σε μη λόγια συμπλέγματα χι, φτι, σι	ποικιλία χι/χθ, φτι/φθ, σι/σθ	προτίμηση σε λόγια συμπλέγματα χθ, φθ, σθ
απογαλακτίστηκε απογαλακτιστεί	αναδείχτηκε/αναδείχθηκε αναδεικτεί/αναδειχθεί	αντιπάχθηκε, αντιπαχθεί
εμφανίστηκε εμφανιστεί	ανταλλάχτηκε/ανταλλάχθηκε ανταλλακτεί/ανταλλαχθεί/ανταλλαγεί	αποκαλύφθηκε, αποκαλυφθεί
επιδοκιμάστηκε επιδοκιμαστεί	αντιμετώπιστηκε/αντιμετώπισθηκε αντιμετωπιστεί/αντιμετωπισθεί	απορρίφθηκε, απορριφθεί
ισχυρίστηκε ισχυριστεί	αποδείχτηκε/αποδείχθηκε αποδεικτεί/αποδειχθεί	εκληφθεί
μυρίστηκε μυριστεί	δεσμεύτηκε/δεσμεύθηκε δεσμευτεί/δεσμευθεί	εξαιλειφθεί
σκανδαλίστηκε σκανδαλιστεί	δέχτηκε/δέχθηκε δεχτεί/δεχθεί	εξελίχθηκε, εξελιχθεί
συνεργάστηκε συνεργαστεί	διαβιβάστηκε/διαβιβάσθηκε διαβιβαστεί/ διαβιβασθεί	επιληφθεί
συνετίστηκε συνετιστεί	εισακούστηκε/εισακούσθηκε εισακουστεί/εισακουσθεί	επιφυλάχθηκε, επιφυλαχθεί
σφετερίστηκε σφετεριστεί	εκδικάστηκε/εκδικάσθηκε εκδικαστεί/εκδικασθεί	περιληφθεί
σχηματίστηκε σχηματιστεί	εξετάστηκε/εξετάσθηκε εξεταστεί/εξετασθεί	
υπερασπίστηκε υπερασπιστεί	επανεξετάστηκε/επανεξετάσθηκε επανεξεταστεί/επανεξετασθεί	συμπεριλήφθηκε, συμπεριληφθεί
χειρίστηκε χειριστεί	επισκέφτηκε/επισκέφθηκε επισκεφτεί/επισκεφθεί	συντάχθηκε, συνταχθεί
χτίστηκε χτιστεί	μεταβιβάστηκε/μεταβιβάσθηκε μεταβιβαστεί/μεταβιβασθεί	υποδείχθηκε, υποδειχθεί
	παραδέχτηκε/παραδέχθηκε παραδεχτεί/παραδεχθεί	
	προστατεύτηκε/προστατεύθηκε προστατευτεί/προστατευθεί	
	στηρίχτηκε/στηρίχθηκε στηρικτεί/στηρικθεί	
	χαρακτρίστηκε/χαρακτρίσθηκε χαρακτηριστεί/χαρακτηρισθεί	